

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

John Harper, Maria Lawlor, Michael Fitzgerald
Opublikowane przez: Wydawnictwo Fraszka
Edukacyjna

Prowadzenie: Professor M. Fitzgerald

www.professormichaelfitzgerald.eu

www.professormichaelfitzgerald.com

www.pressurepointsonirishfamilies.com

Prof.m.fitzgerald@gmail.com

9.30 – 12.15

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Mity dotyczące Zespołu Aspergera (Gaus 2007).

1. Osoby z Zespołem Aspergera (AS) trzymają się z dala od innych i nie wykazują zainteresowania innymi osobami
2. Osoby z Zespołem Aspergera (AS) nie utrzymują relacji z innymi.
2. Osoby z Zespołem Aspergera(AS) nie nawiązują kontaktu wzrokowego.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Mity dotyczące Zespołu Aspergera (Gaus 2007).

4. Osoby z Zespołem Aspergera nie okazują empatii w stosunku do innych.
5. Wszystkie osoby z Zespołem Aspergera są geniuszami .
6. 100 proc. osób z Zespołem Aspergera to osoby wyjątkowo uczciwe i moralne.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Język i komunikacja w Zaburzeniach Autystycznych i Zespole Aspergera.

Rozdział 3 Interwencje dla Nastolatków z Zespołem Aspergera J. Harper etc.

1. Problemy ze znaczeniem

- (a) Wyrażanie tego, co chce się powiedzieć
- (b) Zrozumienie tego, co inni mają na myśli.

2. Problemy prowadzące do izolacji

- (a) Zastraszanie.
- (b) Samotność.
- (c) Odrzucenie przez rówieśników

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Język(pragmatyka -

Praktyczne zastosowanie języka –

Skuteczna konwersacja –

Znaczenie dosłowne jest problemem przy ASD

(Zaburzenia ze Spektrum Autystycznego -ASP

Stosowanie słownictwa dorosłych i lepsze relacje z
dorosłymi

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera.

Rytm i wzorce dźwięków stosowane w mowie (prozodia)

- Monotonny ton głosu w Zaburzeniach ze Spektrum Autystycznego/Asperger.
- Wysoki ton głosu w ASD/Asperger.
- Nietypowy akcent w Zaburzeniach ze Spektrum Autystycznego/Asperger.
- Bardzo formalny oschły ton.
- np. The house is on fire (Dom płonie) (niski głos)
- The house is on fire (Dom płonie) (krzyk, aby przekazać ponaglenie, ważność, pilna sprawa)

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Rytm i wzorce dźwięków stosowane w mowie (prozodia)

- Zmiana tonu w zależności czy mamy do czynienia z radosnym bądź smutnym zdarzeniem poprzez ćwiczenia rozbudzające emocje
- Modulacja głosu tzn. nie szeptanie czy krzyczenie

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Sarkazm

1. Nieumiejętność zrozumienia sarkazmu w ASD i Zespole Aspergera np. aresztowanie mężczyzny przez policję.
Sarkastyczne komentarze- ten złodziej byłby dobrym przyjacielem.

Osoby z Zespołem Aspergera mogą zrozumieć to dosłownie, że to prawda

2. Osoby z ASD/Aspergerem nie rozumieją tutaj kontekstu społecznego.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Zdolności językowe (Pragmatyka)

1. Osoby z Zespołem Aspergera mają problemy z
 - (a) Podtrzymaniem tematu ;
 - (b) Wprowadzeniem tematu;
 - (c) Wyjaśnianie nieporozumień;
 - (d) Unikanie powtórzeń;
 - (e) Kontrolowanie wtrącania się;
 - (f) Rozumienie dynamiki czekania na swoją kolej.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Język konwersacji

1. Poważne problemy w ASD/Zespole Aspergera.

A. Czy możesz podać cukier, proszę?

B. Tak.

Działanie: Nie podaje cukru.

Osoby z ASD/Aspergerem rozumieją pytanie dosłownie – czy (są w stanie) potrafią podać cukier.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Zwroty idiomatyczne

1. W Irlandii neurorozwojowo normalni (osoby bez Zespołu Aspergera) nastolatkowie mają swoje własne zwroty wyrażające zdziwienie lub zaskoczenie – slang młodzieżowy

e.g. 'wypasiony'

'ale czad'

'dawać ciała'.

2. Czasami osoba z ASD/Aspergerem nieprawidłowo zrozumie te zwroty, gdy są one używane w określonym kontekście społecznym.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Zwroty idiomatyczne

3. Innym razem osoba z ASD/Aspergerem powie swojemu rówieśnikowi używającemu takich zwrotów, że brzmi głupio i niedojrzale. W rezultacie osoby z Autyzmem/Zespołem Aspergera są wyśmiewane lub wykluczane. Są one terroryzowane i ośmieszane, ponieważ nie „są w temacie”. Osoba z Autyzmem/Zespołem Aspergera może także być uważana za arogancką lub lekceważącą ze względu na komentarze.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Żargon kultury młodzieżowej

1. To główny problem dla osób z Autyzmem i Zespołem Aspergera.
2. Jeżeli młoda osoba z Autyzmem lub Zespołem Aspergera nie rozumie żargonu kultury młodzieżowej lub zwrotów idiomatycznych jest ona uważana za dziwną, ekscentryczną, inną, za kogoś, kto nie jest jednym z nas, kogoś, kogo nie chcemy w naszej grupie, naszej bandzie.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

‘Żargon kultury młodzieżowej’

Uwaga: osoby z Zespołem Aspergera są emocjonalnie niedojrzałe, brakuje im dojrzałości społecznej, nie potrafią radzić sobie z niebezpiecznymi sytuacjami na ulicy, łatwo się nimi manipuluje i wykorzystuje, myślą, że jeżeli zaprzyjaźnią się z osobą, która się nad nimi znęca, ich problemy się skończą

4. U dzieci młodszych często zauważałem, że osoba znęcająca się i przyjaciel, to w różnych momentach była ta sama osoba.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Zwyczajowe zachowania (rutyna) (zwroty zapasowe).

Są to zwroty, które ostrzegają słuchacza, że coś, co zostanie powiedziane (a) jest powrotem do tematu (b) szczere (c) niedyskretne

- (a) Spójrzmy w oczy faktom...
- (b) Na koniec dnia...
- (c) By być absolutnie uczciwym...
- (d) Nie chciałbym się wtrącać, ale...

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Zakorzenione rutyny

(a) Przepraszanie (przepraszam za...)

Osoby z Autyzmem/Aspergerem muszą rozpoznać za co mają przeprosić, i zaakceptować odpowiedzialność.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Spojrzenie

1. Przed rozpoczęciem rozmowy nawiąż kontakt wzrokowy
2. Słuchając patrz na mówiącego.
3. Nie wpatruj się (nie gap się) lecz utrzymuj przerywany kontakt wzrokowy z rozmówcą, aby pokazać rozmówcy, że słuchasz.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Wyraz twarzy

1. Okazuj emocje właściwe dla rozmowy. Bądź smutny, jeżeli twój rozmówca powiedział ci, że właśnie zmarła jego matka.
2. Andy Warhol , znany malarz, po tym jak jego kolega wyskoczył z okna i popełnił samobójstwo zastanawiał się dlaczego kolega mu nie powiedział, że zamierza to zrobić; gdyby wiedział, poprosiłby go o zegarek zanim wyskoczył.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Wykorzystanie skinienia głową i potrząsania głową.

1. W celu zasygnalizowania, że zgadzamy się z rozmówcą (skinienie) i rozumiemy naszego rozmówcę.
2. W celu zasygnalizowania, że nie zgadzamy się z rozmówcą (zaprzeczenie/odmowa), np. potrząsanie głową.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Postawa i odległość

1. Stosuj właściwą odległość fizyczną –
 - (a) niezbyt blisko
 - (b) niezbyt daleko
 - (c) nie naruszaj przestrzeni osobistej drugiej osoby.
2. Nie stój odwracając wzrok od drugiej osoby.
3. Skieruj swoje ramiona w stronę tej osoby.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Postawa i odległość

4. Delikatnie cofnij się, pokażesz w ten sposób, że rozmowa zbliża się do końca (zakończenie rozmowy).

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Kontakt cielesny

1. Właściwie podaje dłoń.
2. Stosuje dotyk, aby zwrócić na siebie uwagę.
3. Nie stosuje nieodpowiedniego dotyku w czasie rozmowy.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Kontakt cielesny

1. W relacjach chłopak/dziewczyna dotyk należy stosować bardzo ostrożnie, szczególnie w początkowej fazie rozmowy – w przeciwnym razie oskarżenie.
2. Osoby z Zespołem Aspergera nie rozumieją, bądź nie zdają sobie sprawy z tego, że nie ma zgody na kontakt intymny – to może prowadzić do uwięzienia za gwałt.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Siła, ton języka.

1. Siła – nie za głośno i nie za cicho. Np. głośno, jeżeli w pokoju wybucha pożar.
2. Ton powinien być modelowany w górę, lub w dół w zależności od sytuacji – nie monotony.
3. Odpowiednia wysokość tonu.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Siła, ton języka.

4. Właściwe tempo mówienia (szybkość).
5. Odpowiedź nie może być jednowyrazowa. (zredukowany język np. sztuki Samuel'a Beckett'a).

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Reakcja na sarkastyczne uwagi

1. Niezrozumienie stosowania i znaczenia uwag.
2. Nieodbieranie uwag jako zabawnych.

Działanie

1. Wyjaśnić znaczenie i stosowanie uwag.
2. Naucz uprzejmych odpowiedzi, np. uśmiech.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Jak odsunąć rówieśników i być odizolowanym.

1. Przez powtarzanie.
2. Przez ciągłe przerywanie.
3. Przez niepotrzebne długie wywody.
4. Terapia oznacza skorygowanie tych problemów.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Jak odsunąć rówieśników i być odizolowanym.

5. Rodzice, nauczyciele jako współprowadzący terapię.
6. Rodzice i nauczyciele mogą pomóc w rozwijaniu umiejętności odczytywania myśli i rozwijaniu empatii.
7. W sferze społecznej i emocjonalnej (w przeciwieństwie do faktów fizycznych) osoby z ZA potrzebują pięciu zdań wyjaśnienia podczas, gdy w tej samej sytuacji osobie bez ZA wystarczy jedno zdanie wyjaśnienia.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Pogawędki towarzyskie

Tematy

1. Rozmowy nieformalne
 - pogoda
 - temperatura
 - wyniki meczu piłki nożnej
 - polityka
 - strony tytułowe gazet
2. Rozmowa dla samej rozmowy jest trudna dla osób z Autyzmem i Zespołem Aspergera.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Trenowanie empatii

1. Pomoc osobom z ASD/ Zespołem Aspergera postawić się w sytuacji innych osób.
2. Intersubiektywność – zainteresowanie myślami i uczuciami innej osoby.
3. Poznanie świata drugiej osoby.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Trenowanie empatii

4. Osoby z Autyzmem/Zespołem Aspergera żyją w swoim jednoosobowym, egocentrycznym świecie. Muszą nauczyć się tego, że inne osoby inaczej postrzegają świat, np. Ludwig Wittgenstein.
5. Zwracanie uwagi na twarz i informację przekazywaną poprzez wyraz twarzy.
6. Zauważenie znudzenia na twarzy, gdy osoba z Zespołem Aspergera zbyt długo mówi na swój ulubiony temat.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Skala Ratingu (oceny) Pragmatycznego (Landa et al 1992)

1. Ocenie podlega –
 - (a) Niewystarczająca informacja kontekstowa;
 - (b) Ogólnikowy język;
 - (c) Używanie stereotypowych zwrotów w rozmowie;
 - (d) Niejasny język.
 - (e) Ograniczony (niewystarczający) zasób słów;
 - (f) Zbyt wiele słów;
 - (g) Nadmiernie szczery – brutalny.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Skala Ratingu (oceny) Pragmatycznego (Landa et al 1992)

- (h) Utrata głównego wątku rozmowy;
- (i) Powtarzająca się rozmowa;
- (j) Nadmiernie szczegółowy/formalny w rozmowie ;
- (k) Dziwaczny humor(Lyons and Fitzgerald);
- (l) Nadmiernie bezpośredni;
- (m) Nadmiernie pośredni - niejasny

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

- Dodatkowo do Skali Ratingu Pragmatycznego
 1. Komunikacja niewerbalna poprzez gesty, skinienia głową, kontakt wzrokowy.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Zakorzeniona rutyna

2. Komplementowanie (Lubię to ...).

- (a) Co jest tutaj wymagane?
- (b) Patrz na osobę, którą chcesz skomplementować.
- (c) Pochwal (powiedz komplement) z jakiegoś konkretnego powodu np. świetny wynik egzaminu.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Zakorzeniona rutyna

3. Pozdrowienia (miło cię widzieć...) Czego tutaj oczekujemy?

Osoby z Autyzmem / Zespołem Aspergera muszą -

- (a) Zidentyfikować osobę, z którą chcą się przywitać;
- (b) Nawiązać kontakt wzrokowy;
- (c) Powiedzieć na przykład miło cię widzieć.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Zakorzeniona rutyna

4. Dziękowanie (Doceniam to, że ...)

- (a) Przyjęcie usługi w sklepie;
- (b) Nawiązanie kontaktu wzrokowego;
- (c) Podziękowanie.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Nadmiernie formalny język przy ASD/ASP

1. n.p. “Skłaniam się, by zaakceptować twój wybór monitora”

Powinno być:

Podoba mi się twój monitor.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Konkretna interpretacja i dosłowność.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Dystans społeczny

1. Osoby z Autyzmem i Zespołem Aspergera często naruszają przestrzeń społeczną i fizycznie podchodzą bardzo blisko.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Rutyna konwersacyjna

1. Rozpoczynanie rozmowy.
2. Aktywne słuchanie i dopasowanie się do chęci drugiej osoby do zmiany tematu i mówieniu o jej zainteresowaniach.
3. Osoby z Autyzmem/Zespołem Aspergera mają tendencje do zbyt długiego opowiadania o swoim ulubionym temacie. Muszą nauczyć się zmieniać temat wraz z rozmówcą.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Rutyna konwersacyjna

4. Osoby z Autyzmem/Zespołem Aspergera muszą nauczyć się nie przerywać rozmówcy wtrącając ciągle swój temat.
5. Muszą nauczyć się, że obowiązuje czekanie na swoją kolej.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Niewłaściwy język osób z Autyzmem/Zespołem Aspergera.

1. Ciągłe poprawiają nauczycieli i kolegów, jeżeli ci popełniają błędy.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Podtrzymanie rozmowy.

1. Uznanie komentarzy innych osób.
2. Ćwiczenie zadawania właściwych pytań w celu wyjaśnienia itp.
3. Ćwiczenie udzielania właściwych odpowiedzi w oparciu o treść rozmowy przekazaną przez inną osobę.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Podtrzymanie rozmowy

4. Sygnalizowanie zmiany tematu.

Np. Zastanawiałem się nad czymś innym.

5. Prośba o wyjaśnienie, np. Nie do końca zrozumiałem, co powiedziałaś – czy możesz to wyjaśnić dokładniej.

5. Wyjaśnienie własnej wypowiedzi, jeżeli poprosi o to rozmówca.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Zrozumienie metajęzyka (wyższy poziom języka)

1. Metafora.
2. Idiomy.
3. Dokuczanie.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Wrażliwość socjolingwistyczna

1. Uwzględnienie charakterystyki słuchacza, tj.

Wiek

Płeć

Status

Stopień poufałości we własnym języku.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Wrażliwość socjolingwistyczna

2. Unikaj społecznie nieodpowiednich tematów n.p. Mówienie rozmówcy, że jest gruby.
3. Stosuj właściwy ton i siłę głosu np. mówiąc do dzieci itp.
4. Używaj zwrotów grzecznościowych, np. Przepraszam.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Niewerbalne umiejętności komunikacyjne

1. Używanie gestów.
2. Wskazanie, dla poparcia wypowiedzi.
3. Gesty rozmiaru i różnicy.
4. Niestosowanie nieistotnych ruchów, zakłócających komunikację (np Niepotrzebne kręcenie palcami)

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Komunikacyjne ćwiczenia grupowe .

1. Zachęcanie do modulowania głosu– bez szeptania lub krzyku. Ćwiczenie tonu głosu odpowiedniego do danego tematu.
2. Ćwiczenie czekania na swoją kolej – w danej chwili mówi tylko jedna osoba.
3. Ćwiczenie odczytywania pośredniego znaczenia i intencji, tj. inferencja (wnioskowanie) i implikacja (wmieszanie).

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Komunikacyjne ćwiczenia grupowe

4. Cykl ćwiczeń
 - (a) Mówienie;
 - (b) Słuchanie;
 - (c) Reagowanie na to, co zostało powiedziane w danym momencie i nieporuszanie własnego tematu..

5. Ćwiczenie umiejętności „stawiania siebie w pozycji rozmówcy” (empatia).

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Grupowe ćwiczenia komunikacyjne

6. Ćwiczenie
- (a) Kontakt wzrokowy;
 - (b) Kierowanie tematem – nie odbieganie od tematu rozmowy i zauważenie rozpoczęcia nowego tematu lub mówienie o zainteresowaniach innych osób.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Grupowe ćwiczenia komunikacyjne

7. Ćwiczenie taktu, nie ranienie w rozmowie, np. masz śmieszny nos.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Umiejętności komunikacji werbalnej

1. Uzyskiwanie uwagi partnera w celu komunikacji werbalnej, np. przedstawianie się.
2. Zwracanie uwagi na partnera w sytuacji komunikacji.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Umiejętność czekania na swoją kolej

1. Ćwiczy inicjowanie powitania.
2. Ćwiczy odpowiadanie na powitanie.
3. Ćwiczy odpowiadanie we właściwy sposób po wypowiedzi partnera.
4. Ćwiczy pozwalanie partnerowi skończyć wypowiedź bez przerywania.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Umiejętności rozpoczynania rozmowy

1. Przedstawianie się drugiej osobie.
2. Prośenie partnera o udzielenie informacji.
3. Wybór właściwego tematu rozmowy.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Umiejętności rozpoczynania rozmowy

4. Przyjmuje punkt widzenia słuchacza poprzez skupienie się na nowej informacji podanej przez rozmówcę.
5. Sygnalizowanie zmiany tematu np. czy mogę zapytać o coś innego, aniżeli to, o czym teraz mówisz.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Interwencje grupowe/terapia

1. Terapeuta i współterapeuta dla grupy.
2. Uwaga – ćwiczenie umiejętności poza grupą w celu uogólnienia.
3. Dobór grup ze względu na I.Q.,wiek.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Interwencje grupowe/terapia

4. Niektórzy z przyszłych członków grup z poważnymi zaburzeniami zachowania, w tym Opozycyjne Zaburzenia Dewiacyjne i Nadpobudliwość Psychoruchowa (ADHD) itp. mogą wymagać wstępnego leczenia na zasadach jeden na jeden przed przyjęciem do grupy.
5. Uczestnicy muszą posiadać odpowiednią umiejętność samokontroli zanim zostaną przyjęci do grupy.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Interwencje grupowe/terapia

6. Celem pracy z grupą jest nauczenie jej członków czytania w myślach i umiejętności empatycznych w stosunku do innych członków grupy.
7. Nauczenie komunikacji wzajemnej w grupie, tj. czekanie na swoją kolej i właściwe odpowiadanie.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Interwencje grupowe/terapia

8. Zamiana w rozmowie domniemanego (ukrytego lub podtekstu) na zrozumiałe.
9. Nauczenie się podwójnego znaczenia słów i ograniczanie rozumienia dosłownego.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Interwencje grupowe/terapia

10. Najważniejszym ćwiczeniem w grupie jest komunikacja z rówieśnikami.

11. Celem jest restrukturyzacja kognitywna – myślenie o świecie w inny sposób, tj. przejście od postrzegania świata z punktu widzenia jednej osoby do postrzegania świata z punktu widzenia drugiej osoby. Ludwig Wittgenstein. Zobrazowanie zmiany teorii postrzegania świata z punktu widzenia jednej osoby na punkt widzenia drugiej osoby zajęło wiele lat.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Interwencje grupowe/terapia

12. Korzystaj z pomieszczenia o odpowiedniej wielkości, bez zakłóceń, zbyt dużych plakatów lub obrazów, hałasu z zewnątrz co zapobiegnie problemom z przeładowaniem bodźców sensorycznych powodowanych natężonym ruchem ulicznym, klimatyzacją itp.

13. Czas trwania

(a) 26 sesji dwugodzinnych w ciągu 6 do 12 miesięcy przeplatanych sesjami z rodzicami;

(b) Włącz przerwy na skorzystanie z napoi i spontaniczne rozmowy między rówieśnikami.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Interwencje grupowe/terapia

Cele pracy grupowej–

- (a) Branie pod uwagę punktu widzenia innej osoby, pamiętanie o perspektywie podczas mówienia do innej osoby;
- (b) Zastąpienie opozycyjności, krytycznych komentarzy negatywnych przez komentarze pozytywne.
- (c) Poprawa umiejętności powitania i rozpoczęcia rozmowy;
- (d) Poprawa nawyku czekania na swoją kolej;
- (e) Poprawa samoregulacji i kontroli emocji;
- (f) Poprawa umiejętności nawiązywania przyjaźni;

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Interwencje grupowe/terapia

15. John Harpur przedstawił listę zwrotów, np.

- (a) Próbowałem tego wcześniej i nie zadziałało;
- (b) To po prostu nie działa, wiem to;
- (c) To jest żałosne;
- (d) Dlaczego mam się zmienić? Jestem w porządku.

Pytanie: Czy Państwo uważacie, że to dobre pomysły?

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Interwencje grupowe/terapia

16. Zasady grupy (John Harpur)

- (a) Wszyscy uczestniczą;
- (b) Nikt nikogo nie ocenia;
- (c) Jakość jest lepsza od ilości.

Pytanie: Co państwo o tym sądzicie?

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Interwencje grupowe/terapia

- 17.(a) Terapeuta używa dużej liczby pozytywnych komentarzy.
- (b) Terapeuta prowadzi grupę w dogodnym tempie.
- (c) Pracę terapeuty może obserwować obserwator zewnętrzny.
- (d) Terapeuta powinien posiadać szeroką wiedzę o Zespole Aspergera.
- (e) Interwencje muszą być dostosowane do wieku i IQ młodego człowieka.
- (f) Rozpocznij pracę z grupą 8 osobową – pozwoli to na wypadnięcia z grupy.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Interwencje grupowe/terapia

- (g) Osoby z Zespołem Aspergera z silnymi zaburzeniami lękowymi, depresją, agresywnym zachowaniem lub silnym ADHD, co uwidacznia się w grupie mogą potrzebować dodatkowej terapii jeden na jeden.
- (h) Uczestnicy muszą wiedzieć, że mają Zespół Aspergera.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Interwencje grupowe/terapia

- (i) Testowanie przed i po interwencji.
 - (a) Skala zachowań dostosowawczych Vinelanda.
 - (b) Lista kontrolna umiejętności komunikacyjnych dzieci – wersja dla nastolatków . (Bishop 2003).
 - (c) Skala Ratingu Pragmatycznego (Landa et al 1992).
 - (d) Skala ADHD Connors'a.
 - (e) Kwestionariusz mocnych stron i trudności. (Goodman 1999)

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Interwencje grupowe/terapia

(j) Tematy społecznych interakcji - interwencje grupowe osób z Zespołem Aspergera.

- (1) Prośba o pomoc – inicjowanie.
- (2) Prośba o pomoc– odpowiadanie.
- (3) Negocjowanie i kompromis.
- (4) Odpowiadanie na prośbę nieznanego rówieśnika.
- (5) Inicjowanie rozmów z rówieśnikami.
- (6) Inicjowanie i podtrzymywanie tematu ze znajomymi rówieśnikami.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Interwencje grupowe/terapia

- (7) Ocena intencji rówieśników.
- (8) Przyjmowanie i odpowiadanie na krytykę.
- (9) Radzenie sobie z dręczeniem – postawa asertywna i szukanie pomocy.
- (10) Automonitorowanie i kontrola frustracji.
- (11) Podtrzymywanie głównego tematu w kontekście formalnym.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Interwencje grupowe/terapia

- (12) Unikanie obrażania.
- (13) Badanie intencji osób obcych .
- (14) Zaspokajanie życzeń nie zawsze przynosi zadowolenie.
- (15) Ustalanie granic i ocena ryzyka.
- (16) Konwersacja - poszukiwanie pozytywnej uwagi.
- (17) Kontrolowanie gniewu, kiedy oczekiwania nie zostają spełnione.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Interwencje grupowe/terapia

- (18) Rozpoznawanie cierpienia innych - empatia.
- (19) Szanowanie granic społecznych.
- (20) Zdrowy rozsądek i kontrola impulsów.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Interwencje grupowe/terapia

- (k) Członkowie grupy mogą uczestniczyć w odgrywaniu ról kiedy są do tego gotowi. Uwaga: odgrywanie ról może być bardzo stresujące i terapeuta powinien podchodzić do tego delikatnie i z empatią.
- (2) Terapeuta i koterapeuta mogą najpierw odegrać scenkę – mogą pokazać poprawny i niepoprawny sposób odgrywania ról. Następnie otrzymują informację zwrotną od członków grupy. Uczestnicy proszeni są o rozmowę o odgrywanych rolach.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Interwencje grupowe/terapia

(3) Uwaga: osoby z Zespołem Aspergera są szczególnie wrażliwe na krytykę, poprawianie i mogą obawiać się odgrywania ról.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Aktywne słuchanie

- (1) Uczenie się słuchania z celem.
- (2) Słuchanie skoncentrowane i wymaga uwagi.
- (3) Korzyści z aktywnego, skoncentrowanego słuchania to:
 - (a) Minimalizacja zakłóceń.
 - (b) Powściąganie tendencji do przerywania.
 - (c) Zniechęcanie do pogrążania się w marzeniach.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Aktywne słuchanie

(m) Odgrywanie ról.

- (1) Poznanie opinii innych poprzez odgrywanie ról.
- (2) Odgrywane role muszą być naturalistyczne i związane z codziennymi interakcjami społecznymi, w tym relacjami rówieśniczymi.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Aktywne słuchanie

(n) Rezultaty pracy w grupach (Raporty rodziców – doświadczenie J. Harpur'a).

- (1) Spokojniejszy, szczęśliwszy.
- (2) Bardziej skupiony na celu.
- (3) Lepiej zorganizowany.
- (4) Lepsze relacje w szkole.
- (5) Częstsze inicjowanie rozmowy z rówieśnikami.
- (6) Większa pewność siebie.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Modelowanie z wykorzystaniem video oraz z wykorzystaniem scenariuszy (Rozdział Interwencji społecznych dla nastolatków z Zespołem Aspergera)

(1) Bodziec pozwalający pokazać grupie dobre i złe metody społecznych interakcji, np. pożyczanie książki w bibliotece:

- (a) Książki nie ma na półce, na której powinna być.
- (b) Podejdź do bibliotekarki, która jest zajęta.
- (c) Głośno zażądaj książki bez przyciągnięcia uwagi bibliotekarki i czekania aż skończy pracę, którą wykonuje.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Modelowanie z wykorzystaniem video oraz z wykorzystaniem scenariuszy (Rozdział Interwencji społecznych dla nastolatków z Zespołem Aspergera)

(d) W rezultacie bibliotekarka odbiera ucznia jako wrogo nastawionego i nieuprzejmego i odpowiada szybko, informując, że książka została wypożyczona.

(e) Rozmowa w grupie o następujących elementach:

- (1) Czekanie aż skończy pracę.
- (2) Następnie przyciągnięcie jej uwagi.
- (3) Nawiązanie kontaktu wzrokowego.
- (4) Okaż szacunek dla jej pracy.
- (5) Następnie opisz jej swój problem.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Intencja-Cel-Plan-Ewaluacja

- (1) Intencja: Dlaczego chłopiec znalazł się w bibliotece?
- (2) Konkretny cel: Jakiego typu książka jest mu potrzebna?
- (3) Plan działania: Co powinien zrobić, jeżeli książka jest niedostępna?
- (4) Ewaluacja: Co mógł zrobić lepiej?

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Perspektywa w odniesieniu do siebie i do postaci głównej

- (1) Skup się na zachowaniu drugiej osoby: Jesteś przyjacielem chłopca. Poradź mu, co ma zrobić.
- (2) Skup się na własnym zachowaniu: Jesteś tym chłopcem. Powiedz mu co ty byś zrobił.
- (3) Skup się na mowie innych: Jesteś przyjacielem chłopca. Poradź mu, co powiedzieć.
- (4) Skup się na swojej własnej mowie: Jesteś chłopcem. Powiedz mu, co ty byś powiedział.
- (5) Skup się na odbiorze sytuacji przez bibliotekarkę i przedstaw sytuację z jej perspektywy.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Perspektywa innych (Bibliotekarka)

- (1) Co zrobiła bibliotekarka zanim chłopiec do niej podszedł?
- (2) Czego mogła oczekiwać od kogoś pytającego o książkę?
- (3) Czy mogła za każdym razem zareagować inaczej?
- (4) Co ty byś powiedział/zrobił za każdym razem, gdybyś był tą bibliotekarką?

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Dociekania o wpływie wybranego rozwiązania na innych

- A. Jak chłopiec mógł poprawić swoją interakcję?
- B. Co zrobił dobrze?
- C. Jak chłopiec będzie się czuł po tym zdarzeniu?
- D. Jak po tym zdarzeniu będzie czuł się bibliotekarz?
- E. Jakie mocne strony ty wykorzystałbyś w tej sytuacji, aby później czuć się lepiej?

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

- (2) Zbyt częste modelowanie za pomocą video może sprawić, że grupa będzie pasywna.
- (3) (Baron-Cohen et al 2002). CD czytania w myślach – zawierają czytanie różnych emocji z twarzy, gestów, itp. – Rezultaty były niejednoznaczne.
- (4) Czytanie z twarzy – osoby z Zespołem Aspergera bardziej skupiają się na ustach, niż na oczach i w ten sposób tracą wiele informacji.
- (5) Nagrania video prezentujące pomyślne interakcje członków grupy mogą być wzmacniające, satysfakcjonujące i budować poczucie własnej wartości.
- (6) Celem jest uczenie się przez doświadczenie.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Zwroty terapeuty

- (1) Poprawa interakcji.
- (2) Przechodzenie dalej.
- (3) Dużo zostało zrobione – jeszcze wiele jest do zrobienia.
- (4) Inny sposób postępowania.
- (5) Bardzo ważne jest nauczanie z wykorzystaniem materiałów wizualnych.
- (6) Co zrobiłeś dobrze.
- (7) Jak mógłbyś to poprawić. Cel grupy.
 - (i) Zmiany w nastawienia umysłów młodzieży i rozumienie uwarunkowań społecznych (kognitywna restrukturyzacja).

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Format sesji

(Rozdział 6. Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera).

- (1) Rodzice jako koterapeuci.
- (2) Równoległe grupy dla rodziców – rozwiązywanie podobnych i innych sytuacji.
- (3) Rola rodziców:
 - (a) Zaangażowanie w aktywne słuchanie z młodzieżą.
 - (b) Stosowanie pozytywnych komentarzy wobec młodzieży.
 - (c) Pomoc w modelowaniu pożądanych (ćwiczonych) zachowań w interakcjach społecznych .
 - (d) Zapewnienie młodzieży dotatkowych możliwości interakcji z partnerami. Prawdopodobnie poprzez ich szczególne zainteresowania.
 - (e) Udział w sesjach dla grup rodziców.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

- (4) Stosuj humor. (Lyons and Fitzgerald).
 - (a) Akceptuj humor, który często jest „głupawy” nietypowy.
 - (b) Osoby z Zespołem Aspergera mogą być bardzo humorzaste.
- (5) Tematy dla grup
 - (a) Podtrzymanie tematu (nieodbieganie od tematu).
 - (b) Zmiana tematu zauważenie zapobiegania monotonii.
 - (c) O czym ogólnie rozmawiać z rówieśnikami – sport, muzyka, szkoła.
 - (d) Fałszywi przyjaciele/bycie oszukanym
 - jak ich rozpoznać, np. kiedy ktoś próbuje nam sprzedać na ulicy skradzioną rzecz.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Problemy i sugestie ich rozwiązania – Rozdział 7
Interwencje nastolatków z Zespołem Aspergera).

- (1) Terroryzowanie /gnębienie
 - (a) Problemy z empatią w stosunku do innych.
 - (b) Brak zrozumienia dla punktu widzenia lub perspektywy innych.
 - (c) Mówienie non-stop na określony temat.
 - (d) Bycie postrzeganym jako inny.
 - (e) Problemy z odczytywaniem zachowań niewerbalnych.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Problemy i sugestie ich rozwiązania – Rozdział 7
Interwencji społecznych dla nastolatków z Zespołem Aspergera).

- (f) Problemy z rozpoczynaniem rozmowy.
 - (g) Rezultaty dręczenia– obawa, depresja, odmowa chodzenia do szkoły.
 - (h) Inni chłopcy nie chcą mieć do czynienia z terroryzowanymi chłopcami – chcą być kojarzeni z chłopcami, którzy są popularni.
 - (i) Pomóc może system kumpli lub dobry przyjaciel.
- (1) Szkoła jest odpowiedzialna za ochronę dzieci.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Problemy Zespołu Aspergera

(1) Intelektualizacja

- (a) Podawanie powodów dlaczego nie powinni być angażowani w terapię poświęconą umiejętnościom komunikacji, np. większość ludzi jest zbyt nudna, by z nimi rozmawiać.
- (b) Lubią dyskusje na tematy abstrakcyjne dotyczące relacji społecznych, lecz nie lubią ich odnosić do sytuacji codziennych.
- (c) Poprawa interakcji społecznych zakłada zmianę, a ludzie boją się zmiany.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Lęk i Zespół Aspergera

(1) Główne problemy osób z Zespołem Aspergera.

(2) Lęki społeczne.

Ma je 7% osób z Autyzmem (Leyfer 2006 JADD).

- ostra kontrola
- strach przed dalszym poniżaniem
- strach przed zarumienieniem się
- strach przed pójściem do szkoły
- strach przed byciem dręczonym

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Ogólne zaburzenie lękowe i Zespół Aspergera.

2,4 proc. osób z autyzmem cierpi na UZL (zespół lękowy) (Leyter et al 2006 JADD).

- (a) Lęk.
- (b) Trudności w jego kontrolowaniu.
- (c) Napięcie mięśni, problemy ze snem, bycie na krawędzi, słaba koncentracja, nerwowość.
- (d) Element genetyczny
- (e) Stres wynikający z problemów z komunikacją i dręczenia, popełnianie błędów itp. prowadzące do krytyki.

Leczenie – terapia zachowań kognitywnych, ćwiczenia relaksacyjne i poprawiające problemy z komunikacją. Także zastosowanie inhibitorów zwrotnego wychwyty serotoniny, np. Prozac jeżeli to, o czym wspomniano wcześniej nie działa.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Ataki paniki

- (1) - strach
 - brak oddechu
 - strach przed śmiercią
 - złe samopoczucie
 - symptomy fizyczne
- (2) - czynniki genetyczne
 - brak określonego powodu
 - obawa przed wyśmianiem

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Zaburzenia obsesyjno-kompulsywne.

- (1) 1-2 proc. całej populacji
37 proc. osób z Autyzmem (Leyfer et al 2006 JADD)
- (2) Zachowania obsesja – niechciane, powracające myśli.
Zachowania kompulsywne – Niechciane, powtarzające się czynności (np. mycie rąk).
- (3) Leczenie:
 - (a) Ćwiczenia rozluźniające mięśnie – napięcie mięśni i ich rozluźnianie.
 - (b) Ćwiczenia oddechowe:
 - oddychanie powoli, pięć sekund i wciągamy powietrze, pięć sekund i wydychamy powietrze.
 - (c) Terapia zachowań kognitywnych.
 - (d) Antydepresanty.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Depresja i zachowania samobójcze

(1) 12 proc. osób z autyzmem cierpi na depresję (Leyfer et al 2006 JADD).

(2) Osoby z Zespołem Aspergera mogą być skoncentrowane na śmierci i samobójstwie.

Realne ryzyko samobójcze (Fitzgerald).

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

ADHD

(1) Problemy z

- uwagę
- koncentracją
- słuchaniem
- nie robi tego, o co proszą nauczyciele
- nieumiejętność zorganizowania lub dokończenia pracy
- zapomina
- nadaktywny
- impulsywny
- wtrąca się w dyskusję
- często w ruchu
- przerywa

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

ADHD

(2)20 proc. ADHD (Leyfer et al 2006 JADD0.

- (a) Terapia - nagrody za skupienie się, siedzenie na krześle, przypomnienia, listy, kodowanie kolorem.
- (b) Ritalin.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Zachowania opozycyjno-buntownicze

(1) Często traci panowanie nad sobą.

Często kłóci się z dorosłymi.

Często aktywnie się przeciwstawia.

Często jest zły i obrażony.

Często złośliwy lub mściwy.

(2) Autyzm + ODD (zach.op-bunt) 7% (Leyfer et al 2006 JADD).

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Tiki i Syndrom Tourette'a

(1) 10 proc. AS + Tourette

Autyzm i schizofrenia łącznie (Fitzgerald 2012)

Zaburzenia dwubiegunowe.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Sesje, plany i materiały (Rozdział 8. Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera.)

- (1) Czynniki powszechne w terapii są V.I.P.
 - (a) Wrażliwość i umiejętności terapeuty.
 - (b) Relacje pomiędzy terapeutą i osobami z Zespołem Aspergera.
 - (c) Oczekiwanie zmiany.
 - (d) Teoria terapii (e.g ślepotą umysłu) która przemawia do osób z Zespołem Aspergera i rodziców.
 - (e) Indywidualne mocne strony osób z Zespołem Aspergera.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

(2) Środowisko grupy

- (a) Struktura- tworzy przewidywalność.
- (b) Zasady – tworzenie granic, oczekiwania, bezpieczeństwo.
- (c) Miła atmosfera, np. ćwiczenia relaksujące, jeżeli zaistnieje taka konieczność.
- (d) Humor.
- (e) Bezpieczeństwo – bezpieczny przed śmiesznością i problemami emocjonalnymi.
- (f) Szacunek – każdy jest ważny (wartościowy).
- (g) Informacja zwrotna – konstruktywne komentarze dotyczące udziału.

Uwaga: Dotyczy to także przyjaznego otoczenia w domu i szkole.

- (h) Okresowe sesje przypominające po zakończeniu terapii.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Poznanie oczekiwań wg. John'a Harpur'a

- (1) Powitanie
- (2) W razie potrzeby ćwiczenia relaksacyjne.
- (3) Zasady i zabronione zwroty.
- (4) Wszyscy uczestniczą.
- (5) Przedstawianie jednej osoby innej osobie.
- (6) Każda osoba z Zespołem Aspergera przypomina co wydarzyło się w grupie w ubiegłym tygodniu.
- (7) Terapeuta przedstawia temat dzisiejszej sesji, np.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Poznanie oczekiwań wg. John'a Harpur'a

- (a) Co dla mnie oznacza Zespół Aspergera.
- (b) Jaki ma na mnie wpływ.
- (c) Terapeuta notuje aspekty pozytywne, np. talenty i dane historyczne.
- (d) Przerwy w sesji w celu umożliwienia spontanicznej interakcji.
- (e) Terapeuta zachęca do przekazywania informacji zwrotnej i sugestii jak można poprawić interakcję.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

- (f) Ćwiczenie odgrywania ról i wykorzystanie video
- (g) Wzajemne ćwiczenie rozmów, czyli czekanie na swoją kolej, np. szczególne zainteresowania.
- (h) Ćwiczenie zwracania uwagi na to, co myśli druga osoba.
- (i) Ocenianie intencji innych i unikanie bycia oszukanym np. odróżnianie szczerego rówieśnika od niegodnego zaufania.
- (j) Prośzenie o pomoc i modelowanie rozwiązań.
- (k) Negocjowanie i kompromis, np. pilot.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

- (a) Ćwiczenie dawania i brania.
- (b) Tłumaczenie punktu widzenia i oferowanie uzasadnienia.
- (c) Słuchanie odpowiedzi.
- (d) Akceptacja punktu widzenia innych osób.
- (e) Określenie własnych celów i bycie elastycznym i rozsądnym.
- (f) Oferowanie alternatyw.
- (g) Znajdź sędziego, który rozstrzygnie spory, jeżeli nic innego nie działa.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Cele i zadania interwencji

- (a) Odpowiadanie na krytykę (nie do uniknięcia w życiu) np. wyniki egzaminu.
- (b) Uczenie się samokontroli.
- (c) Branie pod uwagę perspektywy innych.
- (d) Uczenie się przyjmowania i odpowiedzi na krytykę.
- (e) Ponoszenie odpowiedzialności za działanie.
- (f) Perspektywa na zachowania alienujące.
- (g) Przepraszanie jako strategia komunikacyjna.
- (h) Monitorowanie zgadzania się i niezgadzania się w rozmowie.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Cele i zadania interwencji

- (i) Radzenie sobie z naśmiewaniem, np. ignorowanie
- (ii) Uczenie się kontrolować emocje i relaksować się.
- (j) Przyciągnięcie raczej pozytywnej niż negatywnej uwagi.

Uwaga : Szukanie uwagi negatywnej może stać się rytuałem i być częścią zachowań opozycyjnych i strachu przed zmianami.

- (l) Przyznanie, że inni mogą mieć ważne zainteresowania.
- (m) Unikanie irytujących wypowiedzi i zachowań.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

- (n) Bycie asertywnie uprzejmym.
- (o) Proszenie o czekanie na swoją kolej.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Cele interwencji

- (a) Kontrola frustracji.
- (b) Zarządzanie złością.
- (c) Radzenie sobie z niezaspokojonymi pragnieniami.
- (d) Radzenie sobie z rozczarowaniem.
- (e) Kompromis w imię lepszych rezultatów w przyszłości.
- (f) Samokontrola (oraz umiejętność mówienia o tym) i ćwiczenia relaksacyjne.
- (g) Grzecznie wyrażać niezadowolenia.
- (h) Unikać wybuchów złości.
- (i) Przez złość tracimy przyjaciół.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Radzenie sobie ze znęcaniem

- (a) Reagowanie na znęcanie.
- (b) Powiedz dorosłemu, że się nad tobą znęcają.
- (c) Uczenie się jak być odpowiednio asertywnym.
- (d) Korzystaj z polityki szkoły przeciwko znęcaniu się.
- (e) Używaj zdań „Ja”, aby wyrazić swój punkt widzenia (większa asertywność).
- (f) Bronię tego, co moje (np. lunch).
- (g) Szukaj wsparcia w szerszym środowisku.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Ustalanie granic i ocena ryzyka

- (a) Ocena sytuacji społecznych.
- (b) Uczenie się odczytywania sytuacji związanych z ryzykiem.
- (c) Rozwijanie strategii ochronnych.
- (d) Odporność na presję rówieśników, np. kradzież.
- (e) Ustalanie rozsądnych granic.
- (f) Negocjowanie w sytuacjach ryzyka i trudnych.
- (g) Unikanie irytujących wypowiedzi i zachowań.
- (h) Grzeczna odmowa (np. branie narkotyków na ulicy).

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Doświadczenie dzielenia się z przyjaciółmi

- (a) Empatia i przyjmowanie perspektywy.
- (b) Słuchanie jest lepsze niż mówienie.
- (c) Wyrażanie empatii- werbalnie i niewerbalnie.
- (d) Rozpoznawanie zmartwienia u innych.
- (e) Rozwijanie umiejętności słuchania.
- (f) W sytuacjach przykrych myśl o punkcie widzenia innych osób.
- (g) Grzecznie wyraż sympatię.
- (h) Unikaj skupiania się tylko na sobie.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Doświadczenie dzielenia się z przyjaciółmi.

- (i) Zaoferuj praktyczną pomoc.
- (j) Aktywne słuchanie.
- (k) Uczenie się rozpoczynania rozmowy z płcią przeciwną.
- (l) Właściwe podtrzymywanie rozmowy przez telefon.
- (m) Akceptacja tego, że różne osoby mogą mieć inne cele. (Częsta przyczyna wybuchów furii w rodzinach).

Jeżeli wypowiedzi są kwestionowane – furia. Musi być tak jak on chce).

- (n) Negocjowanie i słuchanie na spotkaniu z partnerem.
- (o) Perspektywa spojrzenia i przyjmowanie 'nie' za odpowiedź.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Ewaluacja(Rozdział 9 Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera).

- (a) Kwestionariusze przed i po terapii .
- (b) Jedna rzecz jest pewna jeżeli nie ma terapii depresji młodzieńczej, poczucie izolacji i problemy z zachowaniem pogorszą się.
- (c) Dobre rezultaty.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Ewaluacja(Rozdział 9. Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera).

- (1) Zrozumienie, że bycie innym jest OK.
- (2) Podjęcie próby zaprzyjaźnienia się.
- (3) Lepsze umiejętności konwersacyjne.
- (4) Lepsza umiejętność czytania języka ciała.
- (5) Mniejszy lęk i depresja.
- (6) Mniej monologów o szczególnych zainteresowaniach.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Ślepotą umysłową (Howlin et al 1999)

Podsumowanie

- (1) Niezdolność do uwzględnienia tego, co druga osoba wie, np. niezapełnianie kontekstu.
- (2) Nieumiejętność negocjowania przyjaźni poprzez odczytywanie intencji i reagowanie na nie.
- (3) Nieumiejętność odczytywania poziomu zainteresowania rozmówcy w wypowiedziach, np. mówienie w nieskończoność o jakimś szczególnym temacie.
- (4) Nieumiejętność przewidywania co inne osoby mogą pomyśleć o ich działaniach, np. mówienie o funkcjach organizmu.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Podsumowanie

- (5) Nieumiejętność rozumienia nieporozumień, np. uderzenie biletera, ponieważ wydał niewłaściwy bilet.
- (6) Nieumiejętność rozpoznania oszustwa, np. oddanie kluczy do mieszkania komuś, kogo właśnie poznał.
- (7) Nieumiejętność zrozumienia powodów działań ludzi, odejście z drużyny, ponieważ nie został kapitanem już pierwszego dnia. (Trzeba zauważyć, że został przyjęty do drużyny z życzliwości).
- (8) Nieumiejętność rozumienia niepisanych zasad lub rozmów podczas spotkania z dziewczyną – mówienie nieodpowiednich rzeczy.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Zdrowy rozsądek i Zespół Aspergera

- (1) Problemy z oceną i rozwiązywaniem problemów, tj. problemy ze zdrowym rozsądkiem.
- (2) Osoby z Zespołem Aspergera potrzebują dużo pomocy w rozwijaniu zdrowego rozsądku.
- (3) Idiosynkratyczne przetwarzanie informacji. (Gaus 2007).

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Zespół Aspergera(Gaus 2007)

Podsumowanie

Podstawowy problem przetwarzania informacji o innych.

- (a) Teoria (rozumienie) umysłów innych.
- (b) Pojmowanie i używanie wskazówek społecznych.
- (c) Trudności w reagowaniu na inne języki.

Plus

Różnice w zachowaniu 'deficyt umiejętności społecznych

- (a) Dziwne ruchy (niezgrabne) lub manieryzm.
- (b) Problemy z umiejętnościami językowymi.
- (c) 'niegrzeczne' ominięcia (np. niewyrażanie współczucia ze straty innych) lub zlecenie (delegowanie) (przykład Andy'ego Warhol'a)

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Zespół Aspergera (Gaus 2007)

Podsumowanie

Dla

Konsekwencji społecznych

(a) Ignorowani przez innych.

(b) Odrzucani przez innych.

(c) Wyśmiewani przez innych.

Dla

Izolacji i samotności.

Dla

Strachu, depresji, myśli samobójczych, agresji i problemów z zachowaniem.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Zespół Aspergera (Gaus 2007)

Podstawowe problemy przetwarzania informacji nie-społecznych.

Problemy z planowaniem i ustalaniem celów.

(1) Organizowanie problemów.

(2) Przesuwanie problemów (tj. przejście od jednego zadania do innego).

(3) Problemy z pojmowaniem całościowym, skupienie się na detalu.

(Spójność centralna)

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Zespół Aspergera(Gaus 2007)

Podstawowe problemy przetwarzania informacji
nie-społecznych

Plus

Problemy codziennego kierowania sobą

- (1) Niezorganizowany.
- (2) Zwlekanie (kunktatorstwo) (odkładanie na później)..
- (3) Słabe kierowanie sobą.
- (4) Słaba umiejętność rozwiązywania podstawowych problemów.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Zespół Aspergera (Gaus 2007)

Podstawowe problemy przetwarzania informacji nie-społecznych

Problemy życia codziennego

Kłopoty codziennych i nieprzyjemnych wydarzeń (np. pójście do szkoły bez zadania domowego)

Chroniczny stres

Lęk, depresja, myśli samobójcze, agresja, problemy z zachowaniem.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Terapia kognitywno-behawioralna (Gaus 2007)

- (1) Myśli, percepcja (czynności kognitywne) wpływają na nastrój i zachowanie.
 - (2) Ludzie popełniają błędy w myśleniu.
 - (3) Działania kognitywne mogą być monitorowane i zmieniane, co prowadzi do zmiany kognitywnej.
 - (4) Myślenie kognitywne to rozwijanie nowych sposobów myślenia.
- Uwaga Podstawowe przekonania (schematy) wpływają na nastrój, myślenie i zachowanie.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Terapia kognitywno-behawioralna (Gaus 2007)

Naucz

- (a) Właściwego uśmiechania się .
- (b) Właściwego kontaktu wzrokowego.
- (c) Uprzejmych zwrotów, np. proszę, dziękuję.
- (d) Zwroty rozpoczynające rozmowę.
- (e) Umiejętności prowadzenia rozmów telefonicznych.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Naucz

Scenariusze społeczne

- (a) Rozmowa u lekarza.
- (b) Pracownicy biblioteki.
- (c) Listonosz.
- (d) Hydraulik.
- (e) Impreza.

Uwaga Temple Brandin – włoż w mój umysł 'video' z tymi sytuacjami.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Styl myślenia w Aspergerze (Gaus 2007)

- (1) Wszystko lub nic. Czarne lub białe.
- (2) Paranoidalne/podejrzliwe myślenie o ludziach.
- (3) Myślenie katastroficzne/panika np. żebrak na ulicy
- (4) Ignorowanie pozytywów.

Interwencje społeczne dla nastolatków z Zespołem Aspergera

Podstawowe wyobrażenia o osobie z Zespołem Aspergera
(Gaus 2007)

Bezradny

Nieatrakcyjny

Bezsilny

Niechciany

Nieodpowiedni

Zły

Ułomny

Niewartościowy

Niekompetentny

Inny

Nieudacznik

Skazany na samotność